

שאלות עמר ותשובות - כלכלה תשפ"א

משקל שאלת עמ"ר עד 10 נקודות

בגרות 2019

1. עקב תהליכי שיפור הטכנולוגיה, בעלי מפעלים שוקלים להשתמש במכונות במקום להעסיק עובדים.
1.1 מהי הדילמה הערכית העומדת בבסיס תופעה זו? ציין את הערכים המתנגשים.
1.2 על פי המלצתך, מה הממשלה צריכה לעשות כדי לעזור לעובדים שמאבדים את מקום עבודתם משום שהם מוחלפים במכונות?

בגרות 2019 - תשובות

- 1.1 הדילמה הערכית העומדת בבסיס תופעה זו מתייחסת לצורך בחדשנות, שיפורים טכנולוגיים עקב הכלכלה הגלובלית, למול הפגיעה בהון אנושי מועט ידע ובחשש מאבטלה בקרב עובדים אלה. הערכים המתנגשים הם: יעילות כלכלית, למול ערכות הדדית וצדק חברתי.
1.2 המלצתנו היא להעניק הכשרות, קורסים, הסבה מקצועית לעובדים המפוטרים וללא עלות, במטרה להעניק להם ידע וכלים מקצועיים להיקלט מחדש בשוק העבודה במקצועות נדרשים, כדוגמת: טכנאי מחשבים, תכנות, הפעלת פסי יצור ממוחשבים וכו'.

בגרות מפמ"ר 2019

2. ממשלת ארה"ב פועלת להקטין כמות אשרות עבודה לעובדים זרים.
2.1 הציג שני ערכים העומדים בבסיס הדילמה הערכית של החלטה זו.
מהי עמדתך – האם אתה תומך בהחלטה או מתנגד לה? הבא נימוק אחד לביסוס עמדתך
2.2 החלטת ממשלת ארה"ב סותרת עקרונות המאפיינים את הגלובליזציה, ציינו אחד מעקרונות אלה.

בגרות מפמ"ר 2019 - תשובות

- 2.1 יעילות כלכלית (תחרות חופשית) למול ערכות הדדית (צדק חברתי).
2.2 יש לבחור באחד משני הערכים ולבסס את עמדת התלמיד.
הגירת עבודה או החסרת חסמים ומגבלות על תנועות הון אנושי בין מדינות.

מתכונת כלכלה 2019

3. מפעל החרסינה "חרסה" בבאר שבע, הודיע על סגירת המפעל ופיטורי מאות עובדים, בשל השתלבותה של ישראל בתהליך הגלובליזציה.
עובדים רבים מהמפעל יתקשו למצוא עבודה בעתיד בשל גילם והשכלתם.
3.1 הציגו שני מאפיינים של תהליך הגלובליזציה בישראל.
3.2 הצג שני ערכים העומדים בבסיס הדילמה הערכית, והסבר כיצד ערכים אלה באים לידי ביטוי בפתיח לשאלה.
כיצד אתה ממליץ לבעלי המפעל / לממשלה לפעול לאור הדילמה הערכית שהצגת, הסבר.

מתכונת כלכלה 2019 – תשובות

- 3.1 שני מאפייני כלכלה גלובלית במשק הישראלי: שקיעתן של תעשיות מסורתיות; הסרת חסמים וניידות של הון אנושי, הון פיננסי והון ראלי בין משקים.
3.2 הערכים הבאים לידי ביטוי בפתיח – יעילות כלכלית למול צדק חברתי / ערכות הדדית. הרציונל המוביל לסגירת המפעל הם עקרונות היעילות הכלכלית וחוסר היתכנות כלכלית עקב התחרות הגלובלית בייצור מוצרי L.T במשקים מתפתחים. תופעה שתוביל להעמקת האבטלה בקרב עובדים מעוטי הון אנושי. ההמלצה של התלמיד יכולה להתאים למדיניות ניאו ליברלית (סגירת המפעל עקב היעדר התכונות כלכלית ועתיד רווחי) למול המדיניות הסוציאל דמוקרט – סיוע לבעלי המפעלים בעלות העבודה והמשך העסקה וייצור.
כל תשובה מנומקת המעידה על חשיבה כלכלית עצמאית, המעידה על הבנה, תתקבל.